

Boek 18

NAAR DE MOEDERKERK

DE KATHOLIEKE LEER
: UITEENGEZET VOOR :
ANDERSDENKENDEN

DOOR H. WIJTING, PR.

WED. J. R. VAN ROSSUM - UTRECHT
1922.

NAAR DE MOEDERKERK

INHOUD

	Blz.
Een woord vooraf	1
Inleiding: Eenige bemerkings van het hoogste gewicht	4

EERSTE DEEL

HET FUNDAMENTEEL LEERSTUK: »DE HEILIGE KERK«.

Ter inleiding	8
I. Dwaalbegrippen over »De Kerk«	10
II. Stichting, inrichting en begrip der Kerk	11
III. Doel, noodzakelijkheid, uitrusting, onfeilbaarheid der Kerk	16
IV. Kenteekenen der Kerk	21
V. De zegepralende, lijdende en strijdende Kerk	27
VI. Openbaring, geloof, geloofsbronnen	32
VII. Het Bijbel-lezen	42

TWEEDE DEEL

DE GELOOFS- EN ZEDENLEER DER KERK.

Eerste Afdeeling

Over God en zijne eigenschappen in 't algemeen.

I. Inleiding: De Geloofsbelijdenis der Apostelen	47
II. Het bestaan van God en zijne eigenschappen	48
III. De Allerheiligste Drieëenheid	51

Tweede Afdeeling

De H. Drieëenheid in hare werkingen naar buiten.

A. GOD DE VADER, ONZE SCHEPPER.

I. De Schepping. Engelen. Duivelen.	52
II. De mensch	55
III. 's Menschen bovennatuurlijk levensdoel	57
IV. De zondeval der eerste menschen en de zonde	61
V. De gevolgen der erfzonde en de genade	64
VI. De leer der praedestinatie (voorbeschikking)	69

B. GOD DE ZOON, ONZE VERLOSSER.

VII. De Verlosser.	71
VIII. Christus' Godheid	74
IX. Christus' Menschheid (Maria-Joseph)	77
X. Christus als Verlosser	81
1. Leeraar	81
2. Hoogepriester	82
3. Koning	83
a. Nederdaling ter helle	84
b. Verrijzenis	85
c. Hemelvaart	86
d. Oordeel	87

C. GOD DE H. GEEST, ONZE HEILIGMAKER.

XI. De H. Geest.	88
XII. De H. Geest in Gods Kerk	89
XIII. De H. Geest in de zielen	90
XIV. De H. Geest in de Sacramenten	92
A. De H. Sacramenten in 't algemeen	92
1. Wat een Sacrament is	93
2. Zevental Sacramenten	95
3. Soorten van Sacramenten.	98
4. Ceremoniën. Bedienaar der Sacramen- ten. Sacramentaliën	100
B. De H. Sacramenten in 't bijzonder	101

XV.	Het H. Doopsel	101
XVI.	Het H. Vormsel	109
XVII.	Het H. Sacrament des Altaars	113
	1. a. Christus'wezenlijke tegenwoordigheid	113
	b. Hoe Christus tegenwoordig is . . .	121
	c. Hoe lang en onder welke gedaante	124
	2. De Heilige Communie	125
	3. Het H. Misoffer	132
	Aanhangsel: Kerkgebouw (Huis Gods).	139
	Liturgie der H. Mis	143
	Kerkelijk Jaar	146
XVIII.	De Biecht.	147
	1. De macht der zondenvergeving. . . .	147
	2. De vorm der zondenvergeving. – Oor-	
	biecht	151
	3. Noodzakelijkheid en uitwerkselen der	
	Biecht	154
	4. Het ontvangen van de Biecht	156
	5. Het gewetensonderzoek.	157
	a. Voorwoord	157
	b. Het »Groote Gebod«; de Liefde . .	158
	c. De liefde tot God.	159
	d. De Naastenliefde	161
	e. De christelijke zelfliefde.	163
	f. De Geboden	164
	Voorwoord: Zedenwet. Geboden. Ge-	
	weten	164
	g. De tien Geboden Gods.	166
	h. De 5 Geboden der H. Kerk.	177
	i. De soorten van zonden.	180
	j. Aanhangsel: de voornaamste zonden	181
	6. Het berouw	182
	a. Wat het berouw is	182
	b. Hoedanig het moet zijn.	182
	c. Volmaakt en onvolmaakt berouw .	183
	d. Het verwekken van een goed berouw	185

7. Het goede voornemen	186
8. De belijdenis (biechten)	186
9. De voldoening (penitentie)	190
10. Aanhangel: de aflaten	191
XIX. Het H. Oliesel	194
XX. Het Priesterschap	198
XXI. Het Huwelijk	203

Derde Afdeeling.

I. De verrijzenis des vleesches.	209
II. Het eeuwig leven	212
III. De goede werken	214
IV. Het gebed	217

AANHANGSEL.

Voornaamste dagelijksche gebeden	221
Errata	224
Alphabetisch Register	225

ambt blijven uitoefenen, en Christus zal hen ter zijde staan, want tot hen alleen heeft Hij gesproken: »Aan Mij is gegeven alle macht in den hemel en op aarde. Gaat dan en onderwijst alle volkeren, hen doopende in den naam des Vaders en des Zoons en des H. Geestes, hen leerende onderhouden alles, wat Ik u geboden heb. En zie, Ik ben met u al de dagen, tot aan de voleinding der wereld« (Mt. 28, 18-20). Eén dezer Apostelen, Petrus, koos Hij uit als »de steenrots, waarop Hij zijne Kerk zou bouwen«, en beloofde hem de opperste macht in zijne Kerk: »U zal Ik de sleutelen des hemels geven. Wat gij zult gebonden hebben op aarde, zal ook in den hemel gebonden zijn, en wat gij zult ontbonden hebben op aarde, zal ook in den hemel ontbonden wezen« (Mt. 16, 18-19). Later heeft Hij die belofte vervuld, en hem werkelijk aangesteld als den opperherder, die in zijne plaats de geheele kudde moet besturen: »Weid mijne lammeren, weid mijne schapen« (Jo. 21, 15-17).

Zóó heeft Christus zijne Kerk gesticht, en den stempel der waarachtigheid en tevens der onvergankelijkheid op haar drukkende, sprak Hij deze gedenkwaardige woorden: »Die naar u hoort, hoort naar Mij« (Luk. 10, 16), »en luistert hij naar de Kerk niet, zoo zij hij u als de heiden enz.« (Mt. 18, 17). »Gaat dan en onderwijst alle volkeren..... Ik ben met u al de dagen tot aan de voleinding der wereld« (Mt. 28:19-20).

Wat volgt hieruit? Vooreerst dat Christus' Kerk zal blijven bestaan, trots alle pogingen harer vijanden (»de poorten der hel zullen haar niet overweldigen« Mt. 16, 18), en ook dat zij de macht heeft om te binden en te ontbinden, eene Goddelijke macht, die reikt tot in den hemel. *Vervolgens*, dat Christus slechts ééne Kerk gesticht heeft, niet meerdere, en tevens, dat er slechts ééne Kerk bestaan kan, de Kerk van Jezus Christus. En *ten derde*, dat de volgende bewering allen grond van waarheid mist: »Het is volkomen hetzelfde, of men Protestant ofwel Katholiek is, want allen gelooven wij immers in éénen God«.

N.B. De dag, waarop de Kerk een aanvang nam, is Pinksteren. Toen heeft Christus over zijne Apostelen

Gemeente

Gemeente

den beloofden H. Geest gezonden, die hen en hunne opvolgers tot het einde der tijden zal leiden en besturen, en die, als Leeraar der waarheid en Genadeschenker, de waarheid onvervalscht zal leeren en de genaden der Verlossing zal uitstorten.

2. De leer der andersdenkenden, dat *de Kerk onzichtbaar* is, wijl zij gevormd wordt door de onzichtbare vereeniging van alle rechtgeloovigen, is een uitvloeisel van Luthers grondbeginsel: »De bijbel, uitgelegd volgens ieders persoonlijke opvatting, beslist in alle geloofszaken«. Geen zichtbaar kerkelijk leergezag dus, en ook geen zichtbare Kerk. Tegenover deze leer, die alle gezag en elk uitwendig priesterschap in Christus' Kerk omverwerpt, het volgende:

A. Christus wil, dat zijne Kerk *een zichtbare gemeenschap* zij. Tot het wezen der Kerk behoort natuurlijk veel, dat niet zichtbaar is, bijv. de waarheid harer leer, de genade der H. Sacramenten, de H. Geest, die in haar werkt, enz. Maar deze onzichtbare bestanddeelen vormen volstrekt niet heel de Kerk, evenmin als de mensch gevormd wordt door de ziel alleen.

Omdat Christus wil, dat allen kinderen zijner Kerk zullen worden, moeten allen haar kunnen vinden. Zij moet dus *zinnelijk waarneembaar* zijn. In waarheid, zóó heeft Christus zijne Kerk gewild. Hij verlangt o.a. dat wij de Kerk hooren: »Die naar u hoort, hoort naar Mij, enz« (Luk. 10, 16); »Wie niet naar de Kerk luistert, zij u als de heiden en de tollenaar« (Mt. 18, 17). Veronderstel nu, dat de Kerk niet zinnelijk waarneembaar zou wezen, dus ook zonder leeraars- of herdersambt, hoe zou men de Kerk dan kunnen hooren? Onder het bereik der zinnen valt in Christus' Kerk niet slechts het verkondigen van Gods woord, maar ook het uitwendig geloofsleven, de godsdienstoefening, vooral het H. Offer; het uitdeelen en ontvangen der H. Sacramenten, en niet het minst het Kerkelijk Gezag, dit zijn degenen, die het leeraars-, priester- of herdersambt uitoefenen, dus de bisschoppen en priesters onder het oppergezag van den Paus.

B. Christus wilde in zijne Kerk ook een *zichtbaar Opperhoofd*. Al is en blijft Hij zelf het onzichtbaar

Heel anders luidt het antwoord hier van de Protestanten Ingevolge hunne grondstelling, dat God zijne openbaring aan de menschen gegeven heeft alleen door den Bijbel en wel aan iederen afzonderlijk, geven zij ten antwoord: *Alleen den Bijbel, zooals ieder mensch afzonderlijk dezen uitlegt.* (Het vrije onderzoek).

Wanneer wij dit antwoord toetsen aan het gezond verstand, dan komen wij tot deze slotsom van dit vrije onderzoek:

a. Iedereen kan op eigen gezag den Bijbel uitgeven. Welke waarborg bestaat er dan voor de Protestanten, dat de Bijbeluitgave, die zij gebruiken, niet op meerdere plaatsen vervalscht is? Waar is in deze de toetssteen om waarheid van valsheid te onderscheiden?

b. Indien er buiten den Bijbel geen ander gezag bestaat, dat ons zekerheid kan geven of wij een echten, of een door toevoeging of weglating van sommige boeken vervalschten Bijbel bezitten, is de Bijbel dan voor zich zelve de getuige van zijn Goddelijken oorsprong? Van sommige boeken slechts getuigt hij dezen; maar wat beteekent, welke waarde heeft deze getuigenis, als niet van elders het Goddelijk gezag bewezen is der boeken, waarin zij voorkomt?

c. Wie beweert, dat zijn Bijbel van Goddelijken oorsprong is, zet eene stelling op, die nergens in den Bijbel is te vinden. Is dit niet iets aannemen op gezag niet van den Bijbel zelve?

Waar blijft men dan met het grondbeginsel: alleen de Bijbel heeft gezag?

d. Wie geeft mij verder de verzekering, dat alle geopenbaarde waarheden in den Bijbel te vinden zijn?

e. Als de Bijbel zóó duidelijk is, dat iedereen onder de persoonlijke inwerking van Gods geest hem verstaan kan en uitleggen tevens, vanwaar dan het verschijnsel, dat de een juist het tegenovergestelde uit den Bijbel haalt als een ander. Is bij God het »ja« tegelijk »neen«, of wat wit is, tegelijk zwart?

f. Gesteld, dat de Bijbel wezenlijk voor ieder verstaanbaar ware, wat beteekenen dan de woorden van den Bijbel zelf, dat »daarin moeilijk verstaanbare dingen zijn, die onkundigen en onvasten verdraaien, evenals de overige schriften, tot hun eigen verderf« (2 Petr. 3, 16)? Is die tekst wellicht valsch of ingelascht? Op welk gezag bewijst gij dit? Ook uit den Bijbel? Zoo ja, dan deugt uw Bijbel niet; zoo neen, dan valt uw grondbeginsel »alleen de Bijbel«.

g. Zijn er niet veel dingen, die de Protestanten aannemen, al staan ze niet in den Bijbel? Christus hield den Sabbat en ook de Bijbel gebiedt den Sabbat te eeren: »Gedenk, dat gij den Sabbat heiligt« (Ex. 20, 8). En toch de Protestant¹⁾ viert den Zondag.

Waar bewijst men de geldigheid van kinderdoop, of van den doop der ononderwezenen? Wij lezen: »Gaaf, onderwijst alle volkeren, hen doopende«. (Mt. 28, 19). Is die tekst soms verdraaid? Moet misschien eerst gedoopt en dan pas onderwezen worden?

¹⁾ Behoudens de nieuwe sekte der Sabbattisten.

de joden

h. Indien ik goed lees, dan getuigt mij de Bijbel de valsheid van Luthers grondbeginsel: »heel de openbaring, Gods woord, uit den Bijbel alleen«. Wat beteekent anders het woord van den Apostel: »Zoo dan, Broeders, staat vast en houdt u aan de overleveringen, die gij geleerd hebt, hetzij door ons woord, hetzij door onzen zendbrief« (2 Thess. 2, 14). Zijn die overleveringen ook in den Bijbel opgeteekend? Waar dan? Of is die tekst ook vervalscht?

i. Ik lees in den Bijbel, dat de Apostelen de openbaring, uit Christus' mond vernomen en door den H. Geest hun geleerd, moesten *prediken* mondeling. »Gaaf en *onderwijst* enz«. Verder, dat degenen, die deze geopenbaarde leer van hen vernomen hadden, ze op hunne beurt moesten verkondigen: »Wat gij onder vele getuigen van mij gehoord hebt, betrouw dat aan getrouwe menschen, die bekwaam zullen zijn om ook anderen te leeren« (2 Tim. 2, 2). Waar is in den Bijbel het bevel om te schrijven? En zou dan het mondeling overgeleverde (zooals Paulus zegt) niet, maar wèl het geschrevene (wat door Christus niet gelast is), alleen de H. Schrift, moeten geloofd worden?

Met bovenstaand betoog voor oogen, komen wij tot dit besluit: èn het stelsel: »den Bijbel *alleen* moet men gelooven«, èn het »vrije onderzoek« zijn beide door en door valsch. Zij brengen de goedgeeloovigen in dwaling, en zijn beide oorzaak, dat het Protestantisme niet één geloof is, maar evenveel zinnen telt als hoofden. Ieder leert uit den Bijbel wat hem goeddunkt: *Nooit was er een ketter zonder letter.*

N.B. Dr. A. v. Ruville, Roomsche geworden professor aan de Universiteit te Hall a. Saale, getuigt in zijn »Zeichen des echten Ringes« over het Protestantisme onzer dagen: »Van heel die leer blijft ten slotte niets meer over dan de in Christelijken vorm gegoten leer van den onderzoeker zelf«.

In de Algem. Prot. Vergadering van 31 Oct. 1919 werd openlijk de wonde besproken, waaraan het Protestantisme verbloedt. Die wonde is de geloofsregel. Hij luidt: »niet de Schrift zonder meer, maar *de Schrift verklaard door ieders vrije meening*«. Om en door en uit dien geloofsregel is sedert de Hervorming de Protestantsche Kerk overgegaan in de pluriformiteit van talloze kerken, kerkjes, kleuren, richtingen enz. enz. botsend tegen elkander. Al die richtingen hebben krachtens het noodlottig beginsel volstrekt recht op bestaan; geen enkele mag hardop noch stil denken: ik ben in de ware kerk of gemeente..... Om goed Gereformeerd te wezen, heeft men enkel noodig de belijdenis van zonde en genade, méér niet.

Dr. A. Kuijper zeide in 1900: »Kerkelijk staat Rome met haar machtige eenheid tegenover een geloovig Protestantisme, dat door de splijtzwam steeds verder uiteenraakt«. De splijtzwam is hier